

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค ของ
ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

The Effects of Using a Guidance Activities Package for Strengthen on Adversity Quotient of
Recidivism Women Prisoners at Central Women Correctional Institution in Bangkok

สุนิสา อูปมัย (Sunisa Oppamai)¹ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (Luddawan NA-Ranong)²

นิติพัฒน์ เมฆขจร (Nitipat Makkhachorn)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค ของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองและหลังการ
ทดลอง และ (2) เปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค
ของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลองระหว่างหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำ
ผิดซ้ำในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .73 และชุด
กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลองมี
ความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และ (2) ผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลองมีความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลัง
การทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว การฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค ผู้ต้องขังหญิง ทัณฑสถานหญิงกลาง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช susiemildbykookkai@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช BKCTCP@gmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช edasmnit@yahoo.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

Purposes of this research were to (1) to compare the experimental group before and after using a guidance activities package for strengthen on adversity quotient; and (2) to compare adversity quotient of the experimental group during the later stages of the experiment and track the results. The sample was chosen from the recidivism women prisoners at Central Women Correctional Institution in Bangkok. The sample was sample random sampling into the experimental group . There were 20 prisoners academic using a purposive sampling adversity quotient and the adversity quotient assessment form, the reliability of which measured by the a co-efficient was .73 . The data was analyzed by using the mean, standard deviation and t-test. The research findings show that (1) Later trials the experimental group adversity quotient higher the level of statistically significant .01 ; (2) The adversity quotient of the experimental group in the latter stages of the experimental and the results were significantly different at statistically higher the level .01

Keywords: Guidance activities package, Adversity quotient , Women prisoners, Central Women Correctional Institution in Bangkok

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจในการ “ควบคุมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ” (แผนแม่บท ด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2552-2556 อ้างถึงในเทิดทูนวิศิษฐ์ สังข์เสนา, 2554: 1) ทำให้บุคลากรของกรมราชทัณฑ์ในเรือนจำและทัณฑสถานซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามภารกิจ ต้องรับภาระในการควบคุม ดูแลรวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยในด้านต่างๆ มุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดมากกว่าการลงโทษ ให้โอกาสกลับตัวแก้ไขปรับปรุงเพื่อเป็นคนดีคืนสู่สังคม ดังกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ได้ประทานแก่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ว่า “หากอบรมผู้ต้องขังให้ประพฤติดีขึ้นไม่ได้ พันโทออกไปก็จะกลับไปเป็นอันธพาลเป็นภัยต่อสังคมอีก” (คู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์, 2548 อ้างถึงในเทิดทูนวิศิษฐ์ สังข์เสนา, 2554: 1) กรมราชทัณฑ์ ได้จัดให้มีโปรแกรมพัฒนา แก้ไข และฟื้นฟูพฤตินิสัยของผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษา การพัฒนาจิตใจ การอบรมศีลธรรมและศาสนา การจัดการพัฒนาทักษะวิชาชีพ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การให้การบำบัดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เมื่อเข้ามารับการต้องโทษในเรือนจำหรือทัณฑสถาน แต่ยังคงมีผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำกลับเข้ามารับการต้องโทษอีก จากสถานการณ์ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำที่กลับสู่เรือนจำและทัณฑสถาน หลังจากได้รับการปล่อยตัวหรือพ้นโทษแล้ว ย้อนหลังไป 5 ปี สรุปรวม ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2554, 31 พฤษภาคม 2555, 31 พฤษภาคม 2556, 1 พฤษภาคม 2557 และ 1 มีนาคม 2558 เป็นจำนวนร้อยละ 14.01, 13.64, 14.61, 11.33 และ 16.51 ตามลำดับ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมราชทัณฑ์) ซึ่งทำให้พบว่ามีผู้กลับมากระทำความผิดซ้ำอย่างต่อเนื่องและในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของครัวเรือนพบว่ามีรายจ่ายเพิ่มขึ้นกว่ารายได้ที่ได้รับ ทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายและชำระหนี้ และมีความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความแตกต่างในโอกาสของการเข้าถึงสิทธิที่พึงมีพึงได้ ซึ่งยังกระจุกตัวอยู่ในคนกลุ่มน้อย

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ หมายถึง ผู้ต้องขังที่เคยกระทำความผิด และต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกได้ กระทำความผิดอีก และการกระทำความผิดครั้งใหม่นั้นศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกอีกมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป นักวิจัยต่างให้ความสนใจศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ปัจจัยและการเฝ้าระวังที่จะส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง จากสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจ สุขภาพกายและจิต โอกาสในการทำงานและการคบหาเพื่อน จากงานวิจัยพบว่า ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากปัญหาชีวิตและปัญหาครอบครัวซึ่งต้องเผชิญกับสภาวะกดดันทางสังคม และความเป็นอยู่ในเรือนจำที่มีสวัสดิการที่อาจจะดีกว่าความเป็นอยู่ภายนอกของผู้ต้องขัง ซึ่งขาดเพียงอิสรภาพ รวมถึงผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาน้อย อยู่ในระดับประถม มีอาชีพรับจ้าง พื้นฐานทางสังคมไม่มั่นคง ไม่ได้รับการยอมรับทำให้การดำรงชีวิตของผู้พ้นโทษได้รับความรังเกียจ ไม่มีเงินใช้ ย่อมก่อให้เกิดความกดดันให้กลับมาประกอบอาชีพการกระทำผิดซ้ำ ต้องถูกจับกุมสร้างปัญหาแก่สังคมได้อีก (พิสมัย เกตุสุวณัฏ. 2545: 64-67) นอกจากนี้การกระทำผิดซ้ำมีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับความอ่อนแอภายในจิตใจของ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ผู้ต้องขังเอง ซึ่งส่วนใหญ่มองว่าสาเหตุสำคัญที่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง คือภาวะความไม่เข้มแข็งภายในจิตใจของผู้ต้องขังเองที่ไม่สามารถทนกับสิ่งยั่วยุต่างๆได้ การกลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิมมีโอกาสูงที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำ เพราะมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับภาวะที่ผู้ต้องขังรู้สึกว่าการสังคมไม่ยอมรับหรือไม่ให้โอกาส ต้องกลับไปหากลุ่มเดิมเพื่อให้ได้รับการยอมรับ และรับรู้ถึงการมีอยู่ของตนเอง (โครงการวิจัยการเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำความผิดซ้ำ. 2549: 78) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้กลับมากระทำความผิดซ้ำจากเรือนจำ 51.3 เป็นปัญหาที่เกิดจากตนเอง เช่น ต้องการเงินมาใช้จ่ายง่ายๆ โดยไม่ต้องทำงานหนัก ด้านค่านิยมในการดำเนินชีวิตชอบทำงานสบายๆ หาเงินสบายๆ ไม่ต้องเหนื่อยแบบอยู่บ้านๆ ไม่ต้องมีการวางแผนดำเนินชีวิตและบ่อยครั้งที่กระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการโดยไม่มีเหตุผล (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการกระทำความผิดซ้ำจากเรือนจำผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. 2552: 2) และจากการศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ถูกกักกัน ผลการวิจัยพบว่าผู้ถูกกักกันมีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมีการศึกษาน้อยจึงกระทำความผิดได้ง่าย อีกทั้งยังมีทัศนคติว่าการกระทำความผิดเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย เห็นผลเร็ว ไม่เหน็ดเหนื่อย มีการดำเนินชีวิตไม่พอเพียง จึงเสนอให้ควรมีโปรแกรมเฉพาะในการแก้ไขฟื้นฟูในการกลับคืนสู่สังคมได้ และไม่กระทำความผิดซ้ำ (กรมราชทัณฑ์, 2553ก.)

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำมาตรการในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในเขตควบคุมพิเศษได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีโปรแกรม/หลักสูตรเฉพาะในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังและควรมีการจัดทำกิจกรรมให้ผู้ต้องขังตามความเหมาะสม กับประเภทผู้ต้องขัง เช่น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการใช้ชีวิต รู้จักควบคุมตนเอง ฯลฯ (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำมาตรการในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในเขตควบคุมพิเศษ. 2556) อีกทั้งการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเน้นกระบวนการเสริมศักยภาพของผู้กระทำความผิดให้มีจิตใจที่เข้มแข็งให้มีพลังต่อสู้กับปัญหาอันจะเป็นพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากจิตใจของผู้กระทำความผิดเอง ที่ต้องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น(กรมราชทัณฑ์, 2553) และจากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำ ด้านพฤติกรรมของผู้ต้องหาพบว่า ร้อยละ 47.8 ไม่เคยเข้าอบรมโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟู โดยเฉพาะด้านการศึกษาและการพัฒนาจิตใจ การเข้ารับการอบรมโปรแกรมเฉพาะ ร้อยละ 61.9 ไม่เคยเข้าอบรม ซึ่งผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาโปรแกรมแก้ไข ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่กระทำความผิด 2 ครั้งขึ้นไป กับ ผู้ที่กระทำความผิดติดนิสัย โดยเน้น ให้มีการอบรม เรื่องคุณธรรมจริยธรรม การควบคุมตนเองและการปรับทัศนคติ ต่อการให้ความสำคัญ กับเงินมากกว่าสิ่งอื่นในชีวิต (รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำ. 2556) จึงเห็นได้ว่า กรมราชทัณฑ์ มีการจัดทำมาตรการเพื่อพัฒนา ผู้ต้องขังหลากหลายวิธี แต่ยังคงมีผู้ต้องขังจำนวนหนึ่งกระทำความผิดซ้ำ

ชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น จากกิจกรรมทุกรูปแบบ ทั้งกิจกรรมแนะแนวโดยตรงและ กิจกรรมผสมผสานในการเรียนการสอน การฝึกอบรม การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในรูปแบบต่างๆ เพื่อมุ่งพัฒนา สร้างเสริมผู้รับบริการในทุกด้าน รวมทั้งการป้องกันปัญหาและแก้ปัญหาของตนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งดำเนินการได้ทั้ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

กิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มตามที่คอร์ทแมน แอชบี และเดอร์กราฟฟ์ (Kottman , Ashby & De groaf 2001:3 อ้างถึงในสมร ทองดีและปราณี รามสูต 2545:11)ได้ให้ความหมายไว้และนอกจากนี้ สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545:8-10) กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมแนะแนว หากดำเนินกิจกรรมได้เหมาะสมกับผู้รับบริการและครอบคลุมเป้าหมาย จะส่งผลดีต่อผู้รับบริการ สังคมหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะนอกจากผู้รับบริการได้พัฒนาตนเอง ป้องกันปัญหา และแก้ปัญหาได้ ยังสามารถรักษาดน รักษางานได้เป็นอย่างดี สร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคม นำไปสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าทางสังคมและของประเทศชาติอีกด้วย และในส่วนของความสำคัญต่อผู้รับบริการ คือ ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักตนเอง ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ มีวิธีวัดอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดการรับรู้ของบุคคลตรงตามความเป็นจริง ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวและความรู้สึกของผู้อื่น ก่อให้เกิดความเห็นใจกัน ทำให้เกิดการเปิดเผยตนเอง อันเป็นความผูกพันที่ลึกซึ้ง ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในชีวิตการศึกษา การทำงาน และชีวิตส่วนตัว ช่วยพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้าได้กับทุกเพศทุกวัย มีสัมมาคารวะ มีเมตตาและจริงใจ ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นบุคคลที่เชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง การแสดงออก มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่ได้ชื่อว่ามีบุคลิกภาพดี ดังที่วัชร ทรัพย์มี (2555)ได้กล่าวไว้

ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค หรือ Adversity Quotient เป็น

ความฉลาดในการฟันฝ่าวิกฤติ ความยากลำบาก ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2552) ให้ความหมายของคำว่า ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค คือ ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคด้วยเจตคติในทางบวก มีสติ มีความรับผิดชอบและหาแนวทางแก้ไขปัญหาคด้วยความมุ่งมั่น อดทน จนสามารถฟันฝ่าและเอาชนะปัญหาได้ หรือ เป็นความสามารถในการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นความสำเร็จ Stoltz (1997) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเจ้าของทฤษฎี แบ่งความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค เป็น 4 องค์ประกอบ คือ CO₂RE องค์ประกอบที่ 1 C = Control หรือ ความสามารถในการควบคุม หมายถึง ระดับการรับรู้ได้ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง องค์ประกอบที่ 2 O₂ = Origin หรือ การรับรู้ถึงจุดเริ่มต้นของปัญหา และOwnership หรือ การแสดงรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง องค์ประกอบที่ 3 R = Reach หรือความสามารถในการควบคุมการแพร่กระจายของปัญหา องค์ประกอบที่ 4 E = Endurance หรือ ความอดทนต่อปัญหา นอกจากนี้ สมชาติ กิจยรรยง (2554) ได้แบ่งคนเป็น 3 จำพวก คือ พวกป็นปาย ว่าเป็นกลุ่มที่แสวงหาเรื่องที่ท้าทายความสามารถ คนพวกนี้จะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคขึ้นไปจนถึงจุดสูงสุด ส่วน พวกนักแคมป์ มีอยู่ประมาณ 80%ของคนทั่วไป พวกนี้ไม่ละทิ้งความสละสลวยเพื่ออะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าปัจจุบัน มักทำเท่าที่พอกับความสามารถของตน และพวกที่ไม่มีความพยายามทำอะไรทั้งสิ้น ละทิ้งความฝัน เลือกทำสิ่งง่ายๆแม้ทำไปแล้วดีแต่ก็ไม่ทำ

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสภาพปัญหาและสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ คาดว่าสาเหตุของการกลับมากระทำผิดซ้ำนั้นเกิดอาจเกิดจากการที่ ผู้ต้องขังไม่มีความสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ขาดความอดทนที่จะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

เผชิญต่อปัญหาที่เข้ามากระทบในการดำเนินชีวิตของตนเองได้จำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไข ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้มีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถดังกล่าว โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นตัวช่วยในการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิดของสตอลท์ ที่กล่าวไว้ว่า ในสังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยวิกฤต และบุคคลแต่ละคนมีวิธีตอบสนองต่อปัญหาแตกต่างกัน มีความสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ AQ (Adversity Quotient) หรือ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของบุคคลนั้น ซึ่งเชื่อว่าสามารถพัฒนาได้ ไม่ว่าอายุเท่าใด ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่า หากผู้ต้องซึ่งที่กระทำผิดซ้ำได้รับความรู้ และได้รับการส่งเสริมในด้าน AQ ให้ดีขึ้น จะสามารถลดการกระทำผิดซ้ำ อันเป็นเหตุแห่งการต้องโทษอีกครั้ง เพื่อช่วยให้สังคมภายนอกได้คนดีคืนสู่สังคมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องซึ่งหญิงกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องซึ่งหญิงกลุ่มทดลองระหว่างหลังการทดลองกับระยะติดตามผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ต้องซึ่งหญิงที่ได้รับการให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมีคะแนนความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
2. ผู้ต้องซึ่งหญิงที่ได้รับการให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมีคะแนนความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคในระยะหลังการทดลอง กับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest control Design) ประชากร เป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมิถุนายน-เดือนกรกฎาคม 2558 จำนวน 466 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ (1) แบบประเมินความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรคประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อคำถาม และส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนตัว แบบประเมินส่วนที่ 1 มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบประเมิน อยู่ที่ 0.86 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .73 (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 14 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมพัฒนาองค์ประกอบทั้งสี่ด้าน ด้านที่ 1 ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ ด้านที่ 2 การวิเคราะห์สาเหตุและความรับผิดชอบ ด้านที่ 3 การรับรู้ผลกระทบของปัญหาและอุปสรรค และด้านที่ 4 ความอดทนต่อความยากลำบาก ด้านละ 3 กิจกรรม รวม 12 กิจกรรม และกิจกรรมปัจฉิมนิเทศน์ ชุดกิจกรรมมีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบประเมิน อยู่ที่ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มทดลองเป็นเพศหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง มีช่วงอายุระหว่าง 36-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ 31-35 ปี และ 41-45 ปี ร้อยละ 20.00 และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 40.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลอง ระยะก่อนและระยะหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลอง ระยะก่อนและระยะหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฝ่าปัญหาอุปสรรค

กลุ่มตัวอย่าง	n	x	S.D.	t
ระยะก่อนการทดลอง	20	56.35	2.58	4.72**
ระยะหลังการทดลอง	20	66.15	9.18	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

จากตารางที่ 1 พบว่าระยะหลังการทดลองผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคสูงขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 นั้นแสดงว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมีคะแนนความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลอง

ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค

กลุ่มตัวอย่าง	n	x	S.D.	t
ระยะหลังการทดลอง	20	66.15	9.18	3.25**
ระยะติดตามผลการทดลอง	20	72.80	7.95	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าในระยะติดตามผลผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำของกลุ่มทดลองมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคสูงกว่าระยะหลังการทดลอง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่าผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมีคะแนนความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่ต่างกัน นั้นแสดงว่าผู้ต้องขังหญิงมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคเพิ่มมากขึ้นและมีความคงทนแม้เวลาจะผ่านไป 2 สัปดาห์

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาผลการวิจัย เรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค ของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร 2558 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง ผู้ต้องขังหญิงกลุ่มทดลองมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

หลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนวของสมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545: 29-41) ที่ให้ยึดลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ความต้องการของผู้รับบริการ สภาพสังคมและปัญหาตามปัจจุบัน โดยให้สอดคล้องกับปรัชญาการแนะแนว ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาและเสริมสร้างตนเอง สามารถแก้ปัญหา ป้องกันปัญหาได้ ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคตามที่Stoltz (1997: 106-115) ได้เสนอองค์ประกอบความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบคือองค์ประกอบที่ 1 C = Control หรือความสามารถในการควบคุมดังชุดกิจกรรมแนะแนวฯ ชุดที่ 1 ด้านที่ 1 ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์คือ ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเข้าใจและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ เช่น กิจกรรมที่ 2 สติมาปัญญาเกิดที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดสติในการรับรู้และสามารถควบคุมสติได้ กิจกรรมที่ 3 คิดและพูดทางบวกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดเชิงรุก คำพูดในทางสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดอำนาจต่อรองและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้เมื่อมีปัญหาอุปสรรคและกิจกรรมที่ 4 เชื่อมั่นทำได้แน่วที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความมั่นใจและแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาต่างๆได้ องค์ประกอบที่ 2 O₂ = origin หรือ การรับรู้ถึงจุดเริ่มต้นของปัญหาและownershipหรือการแสดงรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง ดังชุดกิจกรรมแนะแนวฯ ชุดที่ 2 ด้านที่ 2 การวิเคราะห์สาเหตุและความรับผิดชอบ คือ ความพยายามที่จะนำตัวเองเข้าไปแก้สถานการณ์และยินดีรับผิดชอบต่อปัญหาหรืออุปสรรคนั้นๆโดยไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้อื่นเช่นกิจกรรมที่ 5 ผูกอย่างไรใครต้องแก้ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้รับรู้ถึงเหตุแห่งปัญหาและหนทางที่จะแก้ปัญหานั้นที่ตนเป็นผู้กระทำกิจกรรมที่ 6 เติบโตขึ้นและกันที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ตระหนักรู้ถึงความเป็นเจ้าของปัญหา และแสดงความรับผิดชอบด้วยการนำตัวเองเข้าไปแก้สถานการณ์ต่างๆแม้ไม่ใช่เรื่องของตนเองและกิจกรรมที่ 7 รับผิดชอบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมพยายามที่จะนำตัวเองเข้าไปแก้สถานการณ์และไม่ผลักภาระ แสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาองค์ประกอบที่ 3 R = Reach หรือ ความสามารถในการควบคุมการแพร่กระจายของปัญหาดังชุดกิจกรรมแนะแนวฯ ชุดที่ 3 ด้านที่ 3 การรับรู้ผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคคือ วิธีคิดหรือวิธมองปัญหาที่จะเข้าไปแก้ไขสถานการณ์นั้นว่า อยู่ในระดับใด มีจุดจบของปัญหา และทุกๆปัญหามีทางออก เช่น กิจกรรมที่ 8 mild map ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถเตรียมการรับมือและเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ กิจกรรมที่ 9 ลงมือทำ มีหวังเสมอ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คิดหรือมองปัญหาว่า อยู่ในระดับใด สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆได้ง่าย และกิจกรรมที่ 10 แผ่เมตตาชนะทุกสิ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความคับข้องใจกับปัญหาอุปสรรคที่แก้ไขยังไม่ได้ และองค์ประกอบที่ 4 E = Endurance หรือ ความอดทนต่อปัญหา ดังชุดกิจกรรมแนะแนวฯ ชุดที่ 4 ด้านที่ 4 ความอดทนต่อความยากลำบาก คือ ความสามารถของบุคคลที่จะอดทนและทนทานต่อปัญหาต่าง ๆ ได้โดยการมองโลกในแง่ดี เช่นกิจกรรมที่ 11 อุโมงค์แห่งแสงสว่าง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มองปัญหาเป็นแม้จะยาวนานหรือใหญ่โตเพียงใดหากถึงเวลาที่สมควรจะสามารถแก้ไขได้ กิจกรรมที่ 12 กุญแจความสำเร็จ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมฝึกความพยายามและอดทนกับปัญหา และกิจกรรมที่ 13 อัมพอดิ ไซพอดิ พอรีเปล่า ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้จักมองโลกในแง่ดี ซึ่งรวมกันเป็น CO₂RE คือมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคนั้นเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อีกทั้งผู้วิจัยยังคำนึงถึงลักษณะของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ต้องการการปรับตัวทางสังคม เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้ต้องขังด้วยกันเองและผู้วิจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545: 48-51) ที่กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรม สิ่งที่ควรเน้นคือการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้รับบริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning) การเรียนรู้ซึ่งประสบการณ์ (experiential learning) และกระบวนการกลุ่ม (group process learning) ทำให้ผู้รับบริการเกิดกระบวนการคิดและปฏิบัติ จากผลการศึกษาของลักเนอร์ และแนดเลอร์ (Luckner & Nadler, 1997, ibid: 14. อ้างถึงในสมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545: 48) ได้วางกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนคือ “ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ >สะท้อนกลับการเรียนรู้ >สรุปสาระสู่ชีวิต >คิดและนำไปปฏิบัติ” เน้นการคิด วิเคราะห์ หาเหตุผลและเสนอแนวคิด ลักษณะของกิจกรรม จัดเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การสาธิต ทดลอง ฝึกปฏิบัติ ซึ่งผู้พัฒนากิจกรรมจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับผู้รับบริการและปัจจัยสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ความเปลี่ยนแปลงด้านงบประมาณ แรงงาน เวลา และความพร้อมของผู้จัดกิจกรรม เพื่อนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง หรือที่เรียกว่า “นำองค์ความรู้สู่วิถีชีวิต” ซึ่งสอดคล้องกับมูโรและคอตท์แมน (Muro and Kottman. 1995. อ้างถึงใน สมร ทองดี และปราณี รามสูตร 2545:45-46) ที่กำหนดวัตถุประสงค์ว่า ควรเสริมสร้างให้ผู้รับบริการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ค้นหาความหมายให้ชีวิตด้านการเรียนรู้ทุกย่างก้าวของประสบการณ์ พัฒนาให้มองเห็นตนเองในแง่บวก ศรัทธาและเห็นคุณค่าในตนเอง เพิ่มศักยภาพด้านการตระหนักตัวตนและตระหนักในความสามารถที่จะแสดงตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิงซึ่งได้ผลลัพธ์ออกมาว่าสูงขึ้นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของศิริลักษณ์ ละเอียดอ่อน (2552) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนอนุบาลลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียน และกิจกรรมแนะแนวปกติสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ทั้งสองชุด แต่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนได้สูงกว่า ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา บัวเผียน (2550) ที่ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตน ของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว ในนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 60 คน จำนวน 10 กิจกรรม พบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมควบคุมตนเองในชั้นเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยของยุพาพรรณ ศิริอ้าย (2557) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดของเด็กกำพร้า มูลนิธิห่วงใยเด็กกำพร้า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเด็กกำพร้า ที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการจัดการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อารมณ์และความเครียดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หากยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ อนันต์ (2554) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กับสื่อรูปภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 โรงเรียนบ้านถ้ำ จังหวัดเชียงใหม่พบว่าภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กับสื่อรูปภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้อง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554) ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมนักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้อุปกรณ์กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังหญิง ผ่านไป 2 สัปดาห์ พบว่าผู้ต้องขังหญิง มีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการให้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคมีคะแนนความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค ของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ในทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคได้ผลดี และมีความคงทนแม้ว่าผ่านระยะทดลองไปแล้ว 2 สัปดาห์ เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ด้อยโอกาส ที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านต่างๆในกระบวนการเรียนในชั้นเรียน เนื่องจากส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานคือประถมศึกษา ก็ต้องออกมาใช้ชีวิตในสังคม ความไม่พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ขาดทักษะที่พึงมี อีกทั้งขาดผู้แนะแนวทาง ทำให้เป็นผู้ที่ไม่สู้ ท้อถอย ขาดกำลังใจและกำลังใจที่จะสู้ชีวิต จึงไปพึ่งกระบวนการที่ง่าย ได้เงินสบายๆ ทำให้เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำแล้ว ซ้ำอีก ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคขึ้นแนะแนวทางแก่ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง โดยใช้เวลาทดลองเสร็จสิ้นใน 1 วัน ภายหลังการทดลองผู้ต้องขังเริ่มมีสติรับรู้และมีความมั่นใจมากขึ้นว่าจะสามารถควบคุมปัญหาได้ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการคิดจะทำหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง รู้จักเหตุแห่งปัญหาว่าเกิดจากใคร และร่วมกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาไม่ผลักระซึ่งกันและกัน คิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น มองทุกปัญหา มีทางออกเสมอไม่ว่าจะช้าหรือเร็ว พร้อมกับมีความอดทนและพอเพียง และเมื่อได้นำกลับไปทดลองปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันใช้ชีวิตร่วมกับผู้ต้องขังอื่นที่มาจากหลายนิเวศสถานที่มาอยู่ภายในเรือนจำเดียวกัน ในแต่ละวันพบปัญหาทั้งของตนเองและผู้อื่น อาจทำให้เกิดแนวคิดมากขึ้น มีความมั่นใจเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผู้ต้องขังหญิงยังมีความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคคงทนต่อไปอีกสองสัปดาห์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบริษัท เอ็ม.พี. (MP Water Resources, 2005) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคกับภาวะผู้นำ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของบริษัท เอ็ม.พี. จำนวน 60 คน โดยการอบรมและพัฒนาความสามารถใน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

การฟื้นฟูปัญหาอุปสรรคกลุ่มตัวอย่าง จากการอบรมขั้นที่ 1 ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรคเท่ากับ 132.30 ในระยะเวลา 60 วัน หลังการเข้าอบรมขั้นที่ 2 ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรคเท่ากับ 172 จากผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรคมีความสัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติ ยิ่งมีการฝึกปฏิบัติมากคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรค ก็ยิ่งสูงขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วิทยากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรค และควรศึกษาวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมเพื่อการสื่อสารความหมายที่ถูกต้องของกิจกรรมให้แก่กลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของกลุ่มที่จะได้รับ
2. ควรเพิ่มระยะเวลาติดตามผลให้ยาวนานขึ้น เพื่อดูความคงทนของความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมให้ง่ายขึ้น โดยปรับปรุงให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ที่ไม่สามารถอ่าน-เขียนได้ หรือพัฒนารูปแบบอื่นๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฟูปัญหาอุปสรรค
2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมไปปรับใช้กับกลุ่มต่างๆ ให้หลากหลายมากขึ้นตั้งแต่ วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่รวมทั้งเพศอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (2548). *คู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์, ปกหน้า ด้านใน. (อ้างถึงในเทิดทูนวิชิตร์ สังข์สะณา 2554:1).
- กรมราชทัณฑ์. (2549). *โครงการวิจัยเรื่อง “การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ”*. นนทบุรี: กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมและศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีววิทยาและกระบวนการยุติธรรม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงาน ป.ป.ส.
- กรมราชทัณฑ์. (2552). *โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากเรือนจำผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม”*. นนทบุรี: กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

- กรมราชทัณฑ์. (2553ก.). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การกระทำผิดซ้ำของผู้ถูกกักกัน”. นนทบุรี: กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2556). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ”. นนทบุรี: กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2553ข.). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดกรมราชทัณฑ์/เพลินใจ แต่เกษม...[และคนอื่นๆ]. กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์.สืบค้นเมื่อวันที่19 กันยายน 2557. แหล่งความรู้งานวิจัย 2552-2556.จาก [http:// www.correct.go.th/](http://www.correct.go.th/)
- กรมราชทัณฑ์. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำมาตรการในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในเขตควบคุมพิเศษ. /เพลินใจ แต่เกษม...[และคนอื่นๆ]. กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัยสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์.สืบค้นเมื่อวันที่19 กันยายน 2557. แหล่งความรู้งานวิจัย 2552-2556.จาก [http:// www.correct.go.th/](http://www.correct.go.th/)
- จินตนา บัวเขียน. (2550). ผลการฝึกเพื่อพัฒนาความเชื่อในการควบคุมสาเหตุและผลจากการกระทำของตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- แผนแม่บท ด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, ประจำปี 2552-2556, (มปก. ที่พิมพ์, 2552), หน้า7. (อ้างถึงในเทิดทูนวิชาชีพฯ สังฆะสนา 2554: 1).
- พรทรัพย์ ชื่นในเมือง. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- พิสมัย เกตุสุขวงศ์. (2545). ปัจจัยทางสังคมกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง : กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ยุพาพรรณ ศิริอ้าย. (2557). การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการอารมณ์เชิงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วัชร ทรัพย์มี.(2555) การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม: ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. หน่วยที่ 9 หน้า 12-7,12-8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิไลวรรณ อนันตะ. (2554). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กับสื่อรูปภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 โรงเรียนบ้านถ้ำ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ศิริลักษณ์ ละเอียดอ่อน. (2552). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมราชทัณฑ์ นนทบุรี ตารางที่ 6 สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ
สำรวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2554, 31 พฤษภาคม 2555, 31 พฤษภาคม 2556, 1 พฤษภาคม 2557 และ 1 มีนาคม 2558.

สมชาติ กิจยรรยง. (2554). 12Q ที่ดี เพื่อสร้างชีวิตให้มีความสุข. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Powerful life.

สมร ทองดีและปราณี รามสุต. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว: ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค. กระทรวงศึกษาธิการ.

Kottman, Terry, Ashby, Jeffrey S. & Degraaf, Donald. (2001). Adventures in Guidance How to Integrate Fun into Your Guidance Program Alexandria: Library of Congress Cataloging Publication.

อ้างอิงในสมร ทองดีและปราณี รามสุต. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน้าที่ 9 หน้า 20-29, 45-46 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

MP Water Resources. (2005). A Water Utility Company located in Il Stated, Including Florida Water Services. The largest Private Water Utility in Florida." AQ Performance studies.

<http://www.peaklearning.com/measuring.com/measuring-aqstudies.htm> May 1.

Stoltz, Paul G. (1997). Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities. New York: John Wiley & Sons Inc.